

Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen - En ny huvudregel (SOU 2023:69)

Sammanfattning

Polismyndigheten tillstyrker förslagen med de tillägg som framgår nedan.

Brottsbekämpningen behöver fler uppgifter från socialtjänsten samt hälso- och sjukvården. Det är därför absolut nödvändigt att förslaget till lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna justeras så att även sådana uppgifter omfattas av uppgiftsskyldigheten. Polismyndigheten anser även att det finns behov av att införa en mer flexibel reglering av vilka myndigheter som ska omfattas av den nya lagen.

Det är enligt Polismyndigheten angeläget att förslagen genomförs så snart som möjligt. Ett ikraftträdande först den 1 januari 2025 ligger för långt fram i tiden.

Polismyndighetens synpunkter

Polismyndigheten lämnar följande synpunkter. Remissvaret följer i fortsättningen betänkandets disposition.

Utredningens avgränsning av uppdraget (avsnitt 2.3)

I betänkandet saknas överväganden om behovet av bestämmelser om sekretesslättnader när det gäller informationsutbyte från brottsbekämpande myndigheter till andra myndigheter. Ett informationsflöde i båda riktningarna, och mellan myndigheter, är enligt Polismyndigheten centralt för att uppnå en tillräcklig brottsbekämpande effekt. Det är därför angeläget att

denna fråga analyseras närmare i den fortsatta beredningen och i kommande utredningsarbete.¹ Polismyndigheten medverkar gärna i det arbetet.

Uppgiftsskyldighet för vissa i lag uppräknade myndigheter (avsnitt 9.7)

Enligt Polismyndighetens uppfattning behövs en mer flexibel reglering av vilka myndigheter som ska omfattas av uppgiftsskyldighet enligt den nya lagen. Skälen till detta har redovisats närmare i betänkandet (se avsnitt 9.7.1). Med hänvisning till det som anförs där förordar Polismyndigheten en reglering som liknar den som redan finns i LUS-lagen, dvs. att regeringen bemyndigas att i förordning förteckna de myndigheter som ska omfattas. En sådan reglering skulle innebära att de brottsbekämpande myndigheterna snabbare kan bekämpa den nyuppkomna brottsligheten på ett effektivt sätt. Redan nu ser Polismyndigheten behov av att även Fastighetsmäklarinspektionen, Konkurrensverket, Revisorsinspektionen, Spelinspektionen och Trafikverket bör omfattas av uppgiftsskyldigheten (se avsnitt 6.7.1).

Föreslagna ändringar i 10 kap. OSL (avsnitt 12-15)

Polismyndigheten har inga invändningar i sak mot de föreslagna ändringarna i 10 kap. OSL. Det är dock klart olämpligt från ett brottsbekämpande perspektiv att sekretessbelagda uppgifter inom socialtjänsten samt hälso- och sjukvården föreslås undantas från den nya lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna (se 8 § i den lagen). I den delen anser Polismyndigheten att förslaget långtifrån möter behoven som finns i det brottsbekämpande arbetet. Behovet av informationsdelning i brottsbekämpande syfte avseende barn och unga upp till 21 år är särskilt akut. Förslagen i den här delen stödjer inte alls den samverkan som krävs och förväntas av berörda myndigheter.

Det finns flera uppmärksammande fall i närtid där exempelvis grova våldsbrott inträffat och där det i efterhand visat sig att information, som skulle kunna ha förhindrat brottet, funnits tillgänglig men inte bedömts kunna kommuniceras med hänvisning till sekretess. Polismyndigheten ser en överhängande risk med att den nuvarande komplexiteten och svårigheterna att tillämpa OSL i olika situationer kommer att kvarstå. En sådan ordning är inte acceptabel.

Mot den bakgrunden finns det enligt Polismyndigheten ett markant behov av att även sekretessbelagda uppgifter inom socialtjänsten samt hälso- och sjukvården omfattas av den nya lagen om uppgiftsskyldighet. De förväntade

¹ Utredningen om Förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter, dir. 2023:146, tillsattes den 19 oktober 2023.

positiva effekterna av en sådan ordning, främst i form av ökade möjligheter att förhindra och bekämpa brott, väger enligt Polismyndigheten betydligt tyngre än nackdelarna. Det är därför mycket angeläget att förslaget justeras i den delen. Det bör enligt Polismyndigheten ske genom införandet av särskilda bestämmelser som anger att även uppgifter inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården omfattas av den nya huvudregeln i sekretesslagstiftningen. Den föreslagna 7 §, som avser uppgiftsskyldighet för skolan, bör användas som förebild. De argument som leder till slutsatsen att skolan ska ha en uppgiftsskyldighet med en något starkare sekretessventil äger motsvarande giltighet för socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Yrkesmässig bedriven enskild verksamhet vid socialtjänstens område och enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården behöver också omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Därtill förordar Polismyndigheten att Statens institutionsstyrelse (SiS), vars verksamhet främst berör socialtjänstsekretess men även hälso- och sjukvårdssekretess, inte regleras i en särskild sekretessbrytande bestämmelse i OSL utan upptas i uppräknningen av myndigheter som omfattas av den nya uppgiftsskyldighetslagen.

Ny uppgiftsskyldighet för vissa finansiella företag (avsnitt 16)

Det bör övervägas om föreslagna ändringar ska placeras efter bestämmelserna i aktuella rörelselagar som reglerar möjligheterna att inhämta finansiell information inom ramen för en förundersökning, i stället för att ändra ordningen.

Polismyndigheten önskar vidare att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet förtydligas att utlämnande av aktuella uppgifter inte ger utlämnade banker eller andra finansiella företag rätt att begära ersättning från den brottsbekämpande myndigheten för utlämnandet.

Ikraftträdande och konsekvenser för Polismyndigheten (avsnitt 22)

Mot bakgrund av den allvarliga brottsutvecklingen i landet anser Polismyndigheten att det är angeläget att föreslagna ändringar träder i kraft så snart som möjligt. Ett ikraftträdande först den 1 januari 2025 ligger för långt fram i tiden. Som exempel kan nämnas dels att ett genomförande av ändringarna i rörelselagarna skulle ge Polismyndigheten väsentligt ökade möjligheter att kartlägga finansiella flöden mellan aktörer i den kriminella ekonomin och inom annan allvarlig brottslighet, dels att den nya uppgiftsskyldighetslagen skulle ge avsevärt förbättrade möjligheter att tidigt ingripa mot, förebygga och förhindra brottslighet.

I övrigt har inte Polismyndigheten några invändningar mot bedömningarna i konsekvensavsnittet.

Detta yttrande har beslutats av juristen Tony Back efter föredragning av juristen Yvonne Brandell. Chefen för rättsavdelningen Gunilla Hedwall har deltagit vid den slutliga handläggningen. Rikspolischefen Petra Lundh har informerats om remissvaret.

POLISMYNDIGHETEN

På avdelningschefens vägnar

Tony Back

Yvonne Brandell

Remissvaret har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetsstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli